

~~37-2-11~~

Ex libris domini petri
chiavulæ et amicorū

C. 34 1/2 - 2-7

27

LIBRARY OF THE
CITY OF ENNA

6.1.19

Ex libris Sci. 37 2 11

ARISTOTELIS STAGIRITAE

Libri Omnes,

Quibus Historia, Partes, Incessus,
Motus, Generatioq; ANIMALIVM, atq; etiam PLANTARVM
naturæ brevis descriptio, pertra-
ctantur.

Quorum seriem, nominaq; Interpretum
versa pagina indicabit.

PARS QVARTA.

VENETIIS, M D L X X V I.

Ad lupo di Castiglione: si la

apertum

BIBLIOTECA
MUNICIPALE
DI PAVIA

QVAE HOC VOLUME
CONTINENTVR.

Aristotelis de Historia Animalium li.
bri i x. Theodoro Gaza interprete.

Cui decimus adiunctus fuit, à Ioanne
Bernardo Feliciano nunc primùm
Latinitate donatus.

De Partibus Animalium libri i i i i.
Theodoro Gaza interprete.

De Animalium Incessu, Nicolao Leoni
co Thomæo interprete.

De Animalium Motu.

De Generatione Animalium libri v.
Theodoro Gaza interprete.

De Plantis libri i i.

ARISTOTELIS

STAGIRITAE

PERIPATETICORVM

Principis, de Historia
Animalium.

LIBER PRIMVS.

Theodoro Gaza interprete.

*In quibus animalia inter se differant, quibſue conue-
niant, eorundemq; natura diuerſitas.*

CAP. I.

Nimalium partes, aut incompositæ sunt, quæ scilicet in similes sibi partes diuiduntur, vt caro in carnes, & ob eam rem similes appellentur: aut composita: quæ aptæ secari in partes quæ partes dissimiles sint, non in ac dissimiles: vt manus non in manus secatur, aut lares, facies in facies: quapropter eas dissimiles nominemus. Quo in genere partium sunt, quæ non modo partes, verumetiam membra appellantur: videlicet quæ, cum ipsæ totius integritate describantur, habeant tamen intra se partes diuersas, suiq; generis opificia, vt caput, vt pes, vt manus, vt totum brachium aut pectus: quippe quæ & ipsa partes sint totæ, & ex partibus constent diuersis. Quæque autem pars dissimilis

*Similes**Partium**similarium**differentia,*

A a a 2 laris

4 De Historia Animalium

laris ex similaribus constat, vt manus ex carne, ossibus, neruis. Habent verò animalia partes, aut easdē sibi omnes, aut diuersas. Partes easdē vel specie intelligi volo, vt hominis nasus, aut oculus specie cum naso, aut oculo hominis alterius conuenit, & caro cum carne, & os cum osse. Quod idem de equo, & ceteris, quę specie inter se consentire statuimus, intelligi debet. vt enim totum se habet ad totum, sic partes singule sese ad singulas habeant necesse est. Vel genere, quanquam excessu, defectūve inter se differant. De ijs loquor, quorum idem est genus: verbi gratia, auis, aut piscis: id enim vtrūq; differentijs cōsumitur generis. Et species complures tum piscium, tum etiam auium habentur. Differunt verò inter se partes penē plurimę eorum contraria affectuum qualitate, vt coloris, aut figurę, eo quòd alię magis, alię minus affectę ijs ipsis qualitatibus sint. Multitudine etiā, & paucitate, & magnitudine, paruitateque, & omnino excessu, defectuq; discrepant, cū alijs crusta, alijs testa pro tegmine habeatur: & alijs rostrum porrectius sit, vt gruibus: alijs breue. penna item alijs vberius, alijs parcius data est. Sed tamen in ijs quoq; ratio partium nonnullarum diuersa est, cū alia calcari, aut aliquo armentur aculeo; alia nihil eiusmodi habeant: & alijs apex in capite sit, alijs desit. Sed enim, qđ prope dixerim, partes plurimę, & ex quibus tota moles compacta est, aut eedem sunt, aut ratione contrariorum, & per excessum, defectūq; differūt. pluri enim, minorisque rationem referri ad excessum, defectumq; putauerim oportere. Non desunt, quibus partes nec specie sint eadem, neque excessu, defectūve, sed proportionē

tione conueniant : quomodo os cum spina, & vnguem cum solida vngula, & manum cum forcipato pedis, & pennam cum squama cōuenire animaduertimus. quod enim penna in auium genere est, idem squama in piscibus habetur. Partes, quas singula animalia habent, hunc in modum diuersas, easdēve intelligimus, atque etiam situ cōtemplamur. sunt enim complura, quæ easdem habeant partes, sed non situ eodē: verbi causa mammas alia in pectore habent, alia in feminibus. Partes autem similes, aut molles ac humidæ sunt, aut siccæ & solidæ. Molles inquam, vel omnino, vel quandiu in sede mancant naturali: vt sanguis, sanies, adeps, seuum, medulla, semen genitale, fel, lac, vbi haberi id potest, caro, & quæ ijs proportionē respondeant. item excrementa omnia, modo tamen diuerso, vt pituita, & sedimenta alui, atq; vesicæ. Siccas, ac solidas intelligi volo, neruum, cutem, venam, pilum, os, cartilaginem, vnguem, cornu: æquiuocē enim ad genus appellamus, cū cornu tum figura, tum toto dicimus. item, quæ ijs proportionē respondent. Animalium verò differentias, aut per vitas, aut per actiones, aut per mores, aut per partes constitui dignum est. Quibus de rebus primum formula quadam agendum, deinde generatim discussione diligentiore differendum censemus. Profecto differentię, quę in morum, victuum, actionumque ratione uersantur, colligi debent, eò quod alia sint aquatilia alia terrestria. Et aquatiliū ordo duplex: alia enim in fluuido degunt, uictumq; petunt ex humore: quem etiam humorem per uices recipiunt, & reddunt, nec uiuere possunt, nisi versentur in humore: quod plurimę pisciū

*Partium
similarium
discrimen.*

*Animalium
differentia
unde sumi
debeant.*

*Aquatiliū
differentia.*

6 De Historia Animalium

parti euenire apertum est. Alia degunt quidem in fluuido, victumque inde emoluntur: sed aërem, non humorem recipiunt, & foris parere solent. Complura huius generis sunt partim gressilia, vt lutris, latæ, crocodilus: partim volucres, vt mergi, vt urinatrices. quinetiam quæ nullis pedibus innitantur, vt natrix. Nonnulla, cum victum in humore exerceant, nec foris vivere queant, nihil vel aëris, vel humoris recipiunt, vt vrticæ, vt ostrea. Aquatilis autem generis alia marina, alia fluuialia, alia lacustria, alia palustria, vt rana, vt cordula. Terrestrium vero animantium alia accipiunt, redduntque aërem (quæ res Spiratio nominatur) vt homo, & quæcunque terrestria habent pulmonem. Alia, quanuis aërem non recipiant, tamen sedem in terra perpetuo tenent, & victum indidem capiunt, vt vespæ, apes, & reliqua insecta quo nomine ea appello, quorum corpus incisuris præcingitur, aut parte tantum supina, aut etiam prona. Sed, cum terrestrium plura, vt dictum est, cibum ab aquis petant, nullum generis aquatilis est, quod & aquam recipiat, & terram cibi causa petat. Sunt porro, quæ primum viuunt in humore, deinde, forma immutata, foris vitam incipient agere, vt culices palustres: ex ijs enim asili proueniunt. Ad hæc alia sede stabili degunt, alia mutabili, & vaga. edes stabilis in humore tantummodo est. Terrestrium nulla statu immutabili viuunt. At aquatiliū plura saxi affixo vitam omnem traducunt: vt conche genera complura. Quinetiam spongia sensum habere aliquem creditur: argumento, quod multo difficilius abstrahuntur, nisi clanculum agatur, vt referunt auulsores. Sunt item quæ & adhærere

*Terrestrium
differentia.*

*Quæ ani-
malia inse-
cta vocen-
tur.*

*Animantes
immobiles
quæ.*